

MOTYVUOTA IŠVADA
DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO IR VERTINIMO
VALSTYBĖS ĮMONĖJE LIETUVOS ORO UOSTAI
2020-09-30

1. BENDRA INFORMACIJA

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalimi, Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 7 punktu ir atsižvelgiant į Valstybės ir savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė nustatymo rekomendacijas, patvirtintas Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl valstybės ar savivaldybių įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“, valstybės įmonėje Lietuvos oro uostai (toliau – VĮ Lietuvos oro uostai) buvo atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas ir vertinimas.

VĮ Lietuvos oro uostų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė nustatymą ir vertinimą atliko VĮ Lietuvos oro uostų generalinio direktoriaus už korupcijos prevencijos veiklą paskirtas atsakingas asmuo – VĮ Lietuvos oro uostų Saugos ir saugumo departamento korupcijos prevencijos ir vindikacijos specialistė.

VĮ Lietuvos oro uostų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė nustatymo ir vertinimo tikslas – nustatyti įmonės veiklos sritis įtakojančius rizikos veiksnius (sąlygas, įvykius ar aplinkybes), galinčius sudaryti prielaidas atsirasti korupcijai, nustatyti veiklos sritis, kurios turi daugiausia korupcijos rizikos veiksnių ir pasiūlyti prevencijos priemones šiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar šalinti. Analizuotas laikotarpis – 2019 m. rugsėjo 1 d. – 2020 m. rugpjūčio 30 d. (tam tikrais atvejais ir kiti laikotarpiai).

Nustatant VĮ Lietuvos oro uostų veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė laikytasi prielaidos, kad VĮ Lietuvos oro uostai įgyvendinant nustatytus uždavinius, gali kilti pavojus pasireikšti korupcijai padarant korupcinio pobūdžio nusikalstamas ir kitas su korupcija susijusias veikas. Ši prielaida laikytina didele, jei VĮ Lietuvos oro uostų atitinkama veiklos sritis atitinka bent vieną Korupcijos prevencijos įstatymo 6 str. 4 d. nustatytą kriterijų. Atlikus VĮ Lietuvos oro uostų veiklos sričių analizę nustatyta, kad tam tikrose srityse, korupcijos pasireiškimo tikimybė gali būti didelė, nes atitinkama veiklos sritis formaliai atitinka vieną ar kelis Korupcijos prevencijos įstatymo 6 str. 4 d. numatytus kriterijus.

VĮ Lietuvos oro uostų veiklos sričių, kuriose gali egzistuoti didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertinimas 2020 m. buvo atliktas:

1. turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo veiklos srityje;
2. projektų įgyvendinimo bei priežiūros veiklos srityje;
3. viešųjų ir privačių interesų derinimo srityje.

Minėtose srityse vertinta:

1. ar pasirinktose veiklos srityse yra laikomasi įstatymų, kitų teisės aktų ar sutarčių, turinčių įtakos VĮ Lietuvos oro uostų veiklai, ar priimti visi teisės aktai būtini įstatymų ir įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų įgyvendinimui;

2. ar juose nustatyta sprendimų priėmimo, veiksmų atlikimo tvarka yra skaidri, t. y. ar juose įtvirtinti sprendimų priėmimo principai, aiškūs kriterijai, sprendimo priėmimo terminai, sprendimus priimančys subjektai, aiškiai apibrėžti jų įgaliojimai, atskirtos sprendimų priėmimo ir kontrolės funkcijos, nustatyta sprendimų apskundimo tvarka ir kt., ar ši nustatyta tvarka pakankama, ar ji nesuteikia per daug įgaliojimų darbuotojams veikti savo nuožiūra, ar joje nėra perteklinių reikalavimų;

3. ar yra įtvirtinti vidaus kontrolės sistemos funkcionavimo pagrindai, ar veiksmingai funkcionuoja vidaus kontrolės sistema ir kt.

2. ANALIZĖS REZULTATAI

2.1. Analizuotų ir vertintų teisės aktų ar kitų dokumentų sąrašas

Siekiant įvertinti korupcijos pasireiškimo tikimybę VĮ Lietuvos oro uostų **turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo veiklos srityje** vertinti šie veiklos sritį reglamentuojantys teisės aktai:

1. VĮ Lietuvos oro uostų generalinio direktoriaus 2019 m. sausio 25 d. įsakymas Nr. 1R-17 „Dėl valstybės įmonės Lietuvos oro uostų ilgalaikio turto apskaitos patvirtinimo“ (toliau – Ilgalaikio turto apskaitos tvarka);
2. VĮ Lietuvos oro uostų generalinio direktoriaus 2019 m. sausio 7 d. įsakymas Nr. 1R-6 „Dėl nereikalingo arba netinkamo (negalimo) naudoti turto pardavimo viešuose turto aukcionuose organizavimo tvarkos patvirtinimo“;
3. VĮ Lietuvos oro uostų generalinio direktoriaus 2019 m. birželio 7 d. įsakymas Nr. 1R-73 „Dėl valstybės įmonės Lietuvos oro uostų patikėjimo teise valdomos žemės sklypo dalies nuomos aukciono būdu sąlygų patvirtinimo“;
4. VĮ Lietuvos oro uostų generalinio direktoriaus 2019 m. rugsėjo 16 d. įsakymas Nr. 1R-103 „Dėl nekilnojamojo turto ir žemės sklypo dalies panaudos sutarčių sudarymo ir valdymo procesų patvirtinimo“.

Siekiant įvertinti korupcijos pasireiškimo tikimybę VĮ Lietuvos oro uostų **projektų įgyvendinimo bei priežiūros veiklos srityje** vertinti šie veiklos sritį reglamentuojantys teisės aktai:

1. VĮ Lietuvos oro uostų generalinio direktoriaus 2017 m. gegužės 4 d. įsakymas Nr. 1R-97 „Dėl investicijų vertinimo ir projektų valdymo politikos patvirtinimo ir VĮ Lietuvos oro uostų generalinio direktoriaus 2016 m. vasario 3 d. įsakymo Nr. 1R-29 „Dėl projektų valdymo proceso aprašo patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“ (toliau – Projektų valdymo politika);
2. VĮ Lietuvos oro uostų generalinio direktoriaus 2020 m. rugpjūčio 4 d. įsakymas Nr. 1R-89 „Dėl VĮ Lietuvos oro uostų projektų komiteto sudarymo“;
3. VĮ Lietuvos oro uostų generalinio direktoriaus 2020 m. sausio 21 d. įsakymas Nr. 1R-6 „Dėl VĮ Lietuvos oro uostų investicinio komiteto sudarymo“.

Siekiant įvertinti korupcijos pasireiškimo tikimybę VĮ Lietuvos oro uostų **viešų ir privačių interesų derinimo srityje** vertinti šie veiklos sritį reglamentuojantys teisės aktai:

1. VĮ Lietuvos oro uostų generalinio direktoriaus 2020 m. balandžio 2 d. įsakymas Nr. 1R-46 „Dėl viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų įgyvendinimo VĮ Lietuvos oro uostuose tvarkos aprašo patvirtinimo“.

2.2. Vertinimo metodika

Atliekant VĮ Lietuvos oro uostų veiklos sričių, kuriose gali egzistuoti didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymą ir vertinimą buvo atlikta sisteminė teisės aktų ir kitų dokumentų lyginamoji analizė, atrankos būdu vykdyta atliekamų procedūrų peržiūra ir vertinimas, vykdyti pokalbiai su atsakingais darbuotojais.

2.3. Analizės rezultatas

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas buvo atliktas **turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo veiklos srityje**. VĮ Lietuvos oro uostai turtą valdo, naudoja ir juo disponuoja vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymu ir Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu (toliau - **Įstatymas**). Įstatymo 10 str. numatyta, kad valstybės turtą patikėjimo teise valdo, naudoja ir disponuoja juo valstybės įmonės, kurios turi teisę priimti sprendimus, susijusius su valstybės turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, išskyrus sprendimus susijusius su turto perleidimu kitų

asmenų nuosavybėn ar su daiktinių teisių suvaržymu, jeigu teisės aktai nenustato kitaip. Įstatyme taip pat aiškiai įvardinta, kad subjektų, valdančių, naudojančių valstybės turtą ir disponuojančių juo, teises ir pareigas nustato įstatymai, Vyriausybės nutarimai, šių subjektų įstatai (nuostatai) ir turto patikėjimo sutartis.

VĮ Lietuvos oro uostai kiekvienais metais teikia 6 skirtingo turinio ataskaitas VĮ „Turto bankui“ per Valstybės turto paieškos informacinę sistemą (toliau - VTIPS) apie valstybės valdomą turtą. VĮ Lietuvos oro uostai patikėjimo teise valdo:

1. skirtingos paskirties statinių ir patalpų, kurių bendras plotas 105 468,72 kv.m. (keleivių terminalai sudaro 48 093,79 kv.m.);

2. 942,2894 Ha (11 žemės sklypų).

Atsižvelgiant į Įstatyme numatytus visuomenės naudos, efektyvumo, racionalumo, viešosios teisės principus VĮ Lietuvos oro uostai buvo peržiūrėtas patikėjimo teise valdomas turtas išskiriant nenaudojamo funkcijoms vykdyti ir/ar nereikalingo/netinkamo Įmonės veiklai turto grupes. Valstybės turtas patikėjimo teise valdyti, naudoti ir disponuoti juo perduodamas Vyriausybės nustatyta tvarka. Remiantis šia nuostata, per pastaruosius 2 metus buvo išleista 10 Vyriausybės nutarimų dėl VĮ Lietuvos oro uostų patikėjimo teise valdomo turto.

VĮ Lietuvos oro uostuose patvirtinta Ilgalaikio turto apskaitos tvarka (toliau - Tvarka), kurios tikslas – laiku ir efektyviai vykdoma ilgalaikio turto apskaita: turto pajamavimas, perdavimas, nurašymas, likvidavimas. Tvarkeje aiškiai išskirtos kiekvienos pareigybės pareigos kiekviename turto pajamavimo, perdavimo, nurašymo, likvidavimo etape.

Tvarkeje taip pat išskirti šie atskiri procesai: ilgalaikio turto apskaitos, ilgalaikio turto įvedimo į apskaitą, nebaigtos statybos apskaitos, ilgalaikio turto perdavimo Įmonės viduje, nekilnojamojo ilgalaikio turto nurašymo, kilnojamojo ilgalaikio turto nurašymo, kilnojamojo ilgalaikio turto likvidavimo. Įmonėje taip pat patvirtinti: aukciono organizavimo ir valdymo, nekilnojamojo turto perdavimo panaudos pagrindais, žemės sklypo dalies perdavimo panaudos pagrindais procesai.

Tvarkeje išskiriamos ilgalaikio turto (turtas, kuris naudingai eksploatuojamas ilgiau negu vienus metus ir kurio įsigijimo vertė yra didesnė negu nustatyta generalinio direktoriaus įsakymu), materialaus turto (žemė, pastatai ir statiniai, mašinos ir įrengimai, transporto priemonės, nebaigta statyba, kitas ilgalaikis materialus turtas), nematerialaus turto (programinė įranga, kitas nematerialus turtas), nebaigtos statybos kategorijos. Įsigijus naują ilgalaikio turto objektą, atsiranda poreikis įvesti šį ilgalaikį turtą į apskaitą, todėl pradedamas įvedimo į apskaitą procesas už kurį yra atsakingas Apskaitos skyriaus darbuotojas. Ilgalaikiam turtui apskaityti naudojami inventoriniai numeriai. Pajamuojant ilgalaikį turtą, apskaitos programoje sukuriama turto kortelė. Įvestas į apskaitą turtas perduodamas eksploatuoti pagal poreikį, kartu paskiriant atsakingą už turtą darbuotoją (atsakingi darbuotojai parenkami pagal Tvarkeje numatytus principus, t.y. Turto apskaitos tvarkos 2 priede yra numatyti darbuotojų, atsakingų už turtą skyrimo principai ir numatyta kokios turto grupės turtas yra priskirtas kuriam konkrečiam padaliniui). Šiuo metu šie priskyrimo principai yra tobulinami ir tikslinami. Pažymėtina, kad tobulinant turto apskaitos procesus, siūlytina numatyti ir papildomas savalaikio turto suvedimo į apskaitą kontrolės priemones.

Ilgalaikio turto nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio pirmos dienos, kai ilgalaikio materialiojo turto vienetas perduodamas naudoti. Nusidėvėjimas skaičiuojamas vadovaujantis patvirtintais ilgalaikio materialiojo turto grupių nusidėvėjimo normatyvais. Du kartus metuose, atsakingi už turtą asmenys, ilgalaikį turtą peržiūri ir jam fiziškai, funkciškai, (technologiskai) nusidėvėjus ar kt. turtas yra nurašomas ir vykdomas kilnojamo turto nurašymo procesas.

Tvarkeje atskirai išskiriami nekilnojamojo ir kilnojamojo turto nurašymo procesai:

1. atsakingas už nekilnojamąjį turtą darbuotojas, ar kitas asmuo vykdydamas VĮ Lietuvos oro uostai patvirtintą projektą, identifikuoja poreikį nurašyti ir likviduoti nekilnojamąjį turtą ir pateikia siūlymą Nekilnojamojo turto valdymo skyriui, kuris parengia Nereikalingo arba netinkamo (negalimo) naudoti nekilnojamojo turto apžiūros pažymą. Pažymą per dokumentų valdymo sistemą

pasirašo komisijos nariai, paskirti pripažinti turtą nereikalingu arba netinkamu naudoti bei nurašyti. Nekilnojamojo turto valdymo skyrius parengia generalinio direktoriaus įsakymą dėl ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo netinkamu (negalimu) naudoti. Įsakymą vizuoja Nekilnojamojo turto valdymo skyriaus vadovas. Nekilnojamojo turto valdymo skyrius parengia prašymą Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai (toliau – Susisiekimo ministerija) dėl sutikimo nurašyti nekilnojamąjį daiktą. Nekilnojamojo turto valdymo skyrius, gavęs Susisiekimo ministerijos leidimą nurašyti nekilnojamąjį turtą rengia nurašymo aktą. Tais atvejais kai valstybės nekilnojamojo turto ar kitų nekilnojamųjų daiktų, kurių vieneto likutinė vertė, neatsižvelgiant į buhalterinėje apskaitoje pripažintą nuvertėjimą, yra 50 tūkst. eurų¹ ir didesnė sprendimus dėl pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti valstybės turto nurašymo priima Lietuvos Respublikos Vyriausybė, taigi yra inicijuojamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo parengimas. Taip pat atliekami valstybės nekilnojamojo turto nurašymo procesai VTIPS. Projektų valdymo skyrius, kuris įgyvendina projektą, kurio metu likviduoja nekilnojamuosius daiktus, užsako kadastrinę bylą, paruošia statybos deklaraciją ir išregistruoja turtą VĮ Registrų centre;

2. atsakingi už turtą darbuotojai parengia siūlymą pripažinti turtą nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti, jį registruoja dokumentų valdymo sistemoje ir pateikia Nekilnojamojo turto valdymo skyriui. Kartu su siūlymu pridedamos turto nuotraukos. Pažymėtina, kad 2019 m. būtent siekiant stiprinti vidaus kontrolės procedūras, buvo sukurta ir patvirtinta Siūlymo dėl ilgalaikio turto pripažinimo nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti forma (Ilgalaikio turto apskaitos tvarkos 8 priedas), kuri keliama į dokumentų valdymo sistemą ir privalomai tvirtinama siūlymą teikiančio darbuotojo vadovo. Nekilnojamojo turto valdymo skyriaus darbuotojas, gavęs siūlymus iš atsakingų už turtą darbuotojų, ne rečiau kaip 1 kartą per pusmetį rengia turto pripažinimo nereikalingu, netinkamu (negalimu) naudoti aktą, generalinio direktoriaus įsakymu paskirta komisija apžiūri turtą ir pasirašo turto pripažinimo nereikalingu, netinkamu (negalimu) naudoti aktą, aktas registruojamas dokumentų valdymo sistemoje. Nusprendus turtą parduoti viešame turto aukcione, vykdomas aukcionų organizavimo ir valdymo procesas, kuris numato, nereikalingo arba netinkamo (negalimo) naudoti turto pardavimo viešuose turto aukcionuose organizavimo tvarką, pardavimą viešuose turto aukcionuose, asmenis, galinčius rengti aukcionus, aukcionų vykdymo būdus ir eigą, įskaitant aukciono paskelbimą, parengiamuosius darbus, ir atsiskaitymą už aukciono rengimą ir jame nupirktą turtą. Aukcioną rengia, organizuoja ir vykdo sudaryta Komisija, o jis vykdomas pagal patvirtintas taisykles. Apskaitos skyrius, gavęs turto nurašymo ir likvidavimo aktus, registruoja turto nurašymą apskaitos programoje. Gavus patvirtinimą apie turto nurašymą apskaitoje, vykdomas turto likvidavimas pagal kilnojamojo turto likvidavimo procesą.

VĮ Lietuvos oro uostai kiekvienais metais atliekama trumpalaikio, mažaverčio, ilgalaikio nematerialiojo ir materialiojo turto metinė inventorizacija, kuriai atlikti paskiriamos komisijos. Vadovaujantis inventorizavimo aprašais, Inventorizacijos centrinės komisijos nariai gauna paskirtų komisijų siūlymus nurašyti turtą, kuris nebėra/ nebus naudojamas ateityje VĮ Lietuvos oro uostai reikmėms arba parduoti viešuose aukcionuose arba rastą, nepajamuotą turtą įtraukti į apskaitą. Centrinė komisija įvertinusi siūlymuose nurodytą turtą, siūlo nurodytą turtą nurašyti ir likviduoti. Inventorizacijos metu nustatčius ilgalaikio materialiojo bei mažaverčio turto trūkumus, darbuotojų prašoma pateikti tarnybinius paaiškinimus. Siekiant nepasireikšti korupcijai siūlytina atsakingiems už turtą asmenims fiksuoti turto perdavimo naudoti Įmonės viduje faktą, turto dingimo, sunaikinimo, sugadinimo faktą nuo šio fakto atsiradimo momento.

Įstatymo 15 str. 1 d. numatyta, kad sprendimą dėl valstybės ilgalaikio materialiojo turto nuomos gali priimti valstybės turto valdytojas, jeigu tas ilgalaikis materialusis turtas: neskirtas šalies gynybai ar saugumui užtikrinti, nenaudojamas valstybinėms funkcijoms įgyvendinti. Valstybės ilgalaikis materialusis turtas išnuomojamas viešo konkurso būdu pagal Vyriausybės nustatytas

¹ LRV nutarimas „Dėl Pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti valstybės ir savivaldybių turto nurašymo, išardymo ir likvidavimo tvarkos patvirtinimo“ Nr. 1250

taisykles, išskyrus atvejus, kuriais Vyriausybės nustatyta tvarka ilgalaikį materialųjį turtą išnuomoja be konkurso. Pažymėtina, kad atliekant analizę nebuvo nagrinėti valstybės ilgalaikio materialiojo turto nuomos aspektai (priskirtini kitai veiklos sričiai).

VĮ Lietuvos oro uostų korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas **atliktas projektų įgyvendinimo bei priežiūros veiklos srityje**. Projektų įgyvendinimas ir priežiūra įgyvendinami vadovaujantis patvirtinta Projektų valdymo politika bei patvirtintais projektų valdymo procesais: nuomininko projekto derinimo, papildomų darbų užsakymo, pasirengimo darbų vykdymui, projektavimo darbų planavimo, projekto iniciavimo, projekto keitimo valdymo, projekto monitorinimo, projekto naudų stebėsenos, projekto pirkimo, projekto planavimo, projekto projekcinės dalies perdavimo apskaitai, projekto užbaigimo, projekto valdymo, projekto vykdymo, tarpinio (statybos) darbų pridavimo.

VĮ Lietuvos oro uostų Projektų valdymo politika nustato pagrindinius principus, kuriais turi būti vadovujamasi atrenkant ir vertinant investicijas, kad jos atitiktų patvirtintą strateginį veiklos planą. Šios politikos nuostatos taikomos visoms nefinansinėms investicijoms, įskaitant “plyno lauko” investicijas, netipines/nekasdiene investicijas į ilgalaikį materialų turtą, dalyvavimą ilgalaikiuose strategiškai svarbiuose projektuose. Įmonė taip pat vykdo projektus, kurie nėra investiciniai ir kurie yra būtini veiklos tęstinumui užtikrinti bei galiojančioms veiklą reglamentuojančioms normoms atitikti, t.y. einamieji veiklos projektai, kuriuos įgyvendinti bei kontroliuoti yra pavesta VĮ Lietuvos oro uostų filialams (šių projektų valdymo neregulmentuoja Projektų valdymo politika).

Vadovaujantis Projektų valdymo politika ir siekiant sistemingo projektų koordinavimo, VĮ Lietuvos oro uostuose projektai grupuojami į programas:

1. pagal oro uostus – į programą patenka projektai vykstantys tik konkrečiame oro uoste;
2. pagal pokytį daugiau nei viename oro uoste.

VĮ Lietuvos oro uostuose taip pat įvestos papildomos kontrolės priemonės, pvz.: kompetentingų bendrovės valdymo organų pritarimas projektui turi būti suteiktas prieš bendrovę įpareigojančio pasiūlymo pateikimą; investicijos virš 500 000 Eur prieš jas įgyvendinant turi būti pristatytos bendrovės valdybos tvirtinimui atskirai ir pan.

Projektų valdymo priežiūrai yra įsteigti Investicinis bei Projektų komitetai. Investiciniam komitetui pavesta tvirtinti šiuos sprendimus:

1. investicijos į turtą – kai planuojamos investicijos yra daugiau nei 50 000 Eur be PVM;
2. turto pirkimas – kai pirkimo suma yra daugiau nei 100 000 Eur be PVM;
3. turto pardavimas – kai pardavimo suma yra daugiau nei 100 000 Eur be PVM.

Projektai vykdomi etapais:

1. veiklos planavimas – projekto iniciavimas;
2. projektų stebėseną – projekto planavimas, projekto vykdymas, projekto užbaigimas;
3. naudų stebėseną.

VĮ Lietuvos oro uostuose yra vykdoma nuolatinė projektų eigos stebėseną, t.y. įsteigtas projektų eigos kontrolės registras, kuriame nuolat stebima bei atnaujinama informacija apie kiekvieno projekto eigą bei rezultatus. Pažymėtina, kad didžiųjų projektų einamajai kontrolei atlikti Įmonėje įsteigta projektų koordinatoriaus pareigybė (kituose projektuose remiamasi priežiūros paslaugomis). Atsižvelgiant į projektų apimčių augimą ir siekiant neleisti pasireikšti korupcijai, tikslinga stiprinti Įmonės vidaus kontrolės priemones projektų įgyvendinimo eigos priežiūrai.

Kiekvienas projektas turi projekto savininką, kuris identifikuoja projekto poreikį, rengia projekto iniciavimo dokumentus, atlieka projekto inicijavimo paraiškos derinimą bei pateikimą Investiciniam komitetui. Visa projekto eiga dokumentuojama:

1. rengiami inicijavimo paraiškos dokumentai (tvirtinami Investiciniame komitete). Prieš patvirtinant konkretų projektą yra lyginami alternatyvūs sprendimai. Taip pat vertinamas projekto finansinis atsipirkimas, galimos rizikos ir kt.;

2. rengiamas projekto planas (tvirtinamas Investiciniame komitete);

3. vykdoma kas mėnesį projekto stebėseną, rengiamos ataskaitos – (tvirtinamas Projektų komitete);

4. esant pakeitimams (biudžetas, terminai, apimtis) Projektų komitetas gali išsiųsti projektą Investiciniam komitetui tvirtinimui;

5. užbaigus projektą rengiama projekto pabaigos ataskaita (tvirtinama Investiciniame komitete);

6. praėjus tam tikram laikotarpiui vertinamos projekto naudos, t.y. rengiama naudų ataskaita (teikiama Investiciniam komitetui tvirtinimui/susipažinimui).

Už suplanuotų darbų vykdymą atsakingais skiriami projektų vadovai. Būtent jie ne rečiau kaip kartą per mėnesį rengia projekto būklės ataskaitą, kurią teikia projekto savininkui ir projekto komandai. Įvykdžius konkretų projektą parengiama projekto pabaigos ataskaita, informuojama apie projekto pabaigimą ir projekto pabaigos ataskaita įtraukiama į Projektų komiteto dienotvarkę ir jam pristatoma. Įvykdžius projektą atliekamas jo naudos vertinimas, t.y. VĮ Lietuvos oro uostų atsakingas už naudų matavimą asmuo atlieka matavimus pagal projekto inicijavimo paraiškoje ir/ar jos pakeitimuose patvirtintą naudų planą, parengia projekto naudų ataskaitą, aptaria ją su projekto savininku ir pristato ją Projekto komitete. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad siekiant mažinti žmogiškųjų klaidų tikimybę siūlytina periodiškai apibendrinti informaciją apie projektų įgyvendinimo metu pasitaikiusias „gerąsias“ bei „blogąsias“ praktikas ir aptarti šias praktikas su projektus įgyvendinančiais asmenimis.

VĮ Lietuvos oro uostuose nuolat tobulinamas projektų valdymas, pvz.: atnaujinami esami bei tvirtinami nauji projektų valdymo procesai, VĮ Lietuvos oro uostų generalinio direktoriaus 2018 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. 1R-204 „Dėl investicijų vertinimo ir projektų valdymo politikos patvirtinimo“ siekiant efektyvesnio valdymo buvo pakeista vykdomo projekto stebėsenos ataskaita. Atsižvelgiant į pasikeitusią situaciją bei taikomas aktualias projektų valdymo priemones, tikslinga atnaujinti ir papildyti Projektų valdymo politiką.

VĮ Lietuvos oro uostų korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas atliktas **viešųjų ir privačių interesų derinimo srityje**. Šią sritį reglamentuoja VĮ Lietuvos oro uostų generalinio direktoriaus 2020 m. balandžio 2 d. įsakymas Nr. 1R-46 „Dėl viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų įgyvendinimo VĮ Lietuvos oro uostuose tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau - Aprašas). Pažymėtina, kad kartu su Aprašu buvo patvirtintos Įmonės veiklos sritys, kuriose tikimybė kilti Įstatyme numatyta viešųjų ir privačių interesų situacijai gali būti didžiausia (šios sritys buvo suderintos su Vyriausiąja tarnybinės etikos komisija), o Personalo skyriaus darbuotojams, vykdančiams atrankas pavesta: raštu informuoti atitinkamus darbuotojus, privalančius deklaruoti privačius interesus, apie pareigą deklaruoti privačius interesus, pasirašytinai supažindinti pradėjusius dirbti asmenis, kuriems atsirado pareiga deklaruoti privačius interesus ir kuriems taikytini įstatymo ribojimai atstovauti, priimti dovanas ar paslaugas, informuoti apie priimtą pasiūlymą pereiti į kitą darbą su Aprašo Atmintine dėl viešųjų ir privačių interesų derinimo pradėjus dirbti Įmonėje ar atsiradus pareigai deklaruoti privačius interesus. Taip pat įsakymu įpareigoti viešųjų pirkimų komisijos nariai, asmenys, paskirti atsakingais už supaprastintus pirkimus, viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantys ekspertai bei iniciatoriai iki dalyvavimo viešojo pirkimo procedūrose pradžios pateikti ir/ar papildyti privačių interesų deklaraciją papildomomis einamomis pareigomis viešuosiuose pirkimuose.

Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo (toliau - Įstatymas) 22 str. 2 d. numato, kad institucijose ir įstaigose turi būti patvirtintas pareigų, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašas. Atsižvelgiant į šią nuostatą, kaip Aprašo priedas buvo patvirtintas VĮ Lietuvos oro uostų privačius interesus deklaruojančių pareigybių sąrašas, kuris taip pat buvo paskelbtas Įmonės interneto svetainėje. Remiantis Aprašo nuostatomis, VĮ Lietuvos oro uostuose privačius interesus deklaruoja: vykdomoji direktorė, struktūrinių padalinių vadovai bei jų pavaduotojai, viešųjų pirkimų komisijos nariai, asmenys, paskirti atlikti supaprastintus pirkimus,

pirkimų procedūrose dalyvaujantys ekspertai, viešojo pirkimo iniciatoriai bei kiti darbuotojai, kurių pareigų sąrašą patvirtino Įmonės vadovas suderinęs su Vyriausiąja tarnybinės etikos komisija. Pažymėtina, kad Įmonės vadovas, Valdybos nariai, privačius interesus deklaruoja remiantis Įstatymo bei Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymu patvirtinto Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų laikymosi kontrolės vykdymo susisiekimo ministrui priskirtose valdymo srityse tvarkos aprašo nuostatomis. Įmonės generalinis direktorius įsakymu yra paskyręs asmenį (atitikties pareigūną), kuris atlieka deklaracijose pateiktų duomenų stebėseną ir kontrolę, t.y. periodiškai peržiūri deklaracijų duomenis, teikia pasiūlymus dėl duomenų tikslinimo, nuolat informuoja darbuotojus apie Įstatymo nuostatų įgyvendinimą ir kt. VĮ Lietuvos oro uostų galinčios kilti viešųjų ir privačių interesų situacijos taip pat valdomos numatant pareigas ne tik atitikties pareigūnui, bet ir tiesioginiams vadovams, viešųjų pirkimų komisijos pirmininkui, personalo skyriaus darbuotojams atsakingiems už supažindinimą ir kt.

Apraše taip pat reglamentuojamos nuostatos dėl dovanų ir paslaugų priėmimo bei numatyti teisės atstovauti apribojimai, pvz.: deklaruojantis asmuo ar jam artimas asmuo negali priimti dovanų ar paslaugų, jeigu tai susiję su asmens tarnybine padėtimi ar tarnybinėmis pareigomis. Šie apribojimai netaikomi tik dėl ne didesnės negu 150 eurų vertės dovanų, gautų pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, taip pat dėl reprezentacijai skirtų dovanų su valstybės, įstaigos ir kitokia simbolika arba kai paslaugomis yra naudojamosi tarnybiniais tikslais. Pažymėtina, kad šiuo metu jau yra parengti bei derinami VĮ Lietuvos oro uostų dovanų perdavimo, įvertinimo, registravimo, apskaitos bei eksponavimo ir veiksmų gavus neteisėtą atlygį procesai, kurie numatys veiksmų gavus neteisėtą atlygį tvarką bei dovanų perdavimo, vertinimo, registravimo, apskaitos, saugojimo ir eksponavimo tvarką Įmonėje. Siekiant tinkamai įgyvendinti teisės aktų nuostatas ir neleisti pasireikšti korupcijai patvirtinus šiuos procesus tikslinga su jais supažindinti Įmonės darbuotojus ir organizuoti jiems mokymus šiomis temomis.

Pažymėtina, kad 2020 m. buvo atliktas korupcijos prevencijos valdymo vidaus auditas, kurio metu vertinta ir viešųjų bei privačių interesų derinimo veiklos sritis. Vidaus audito metu nustatyta, kad Įmonėje užtikrinamas išorės teisės aktų, reglamentuojančių viešųjų ir privačių interesų derinimo procesą, nuostatų įgyvendinimas, vykdoma nuolatinė viešųjų ir privačių interesų derinimo proceso kontrolė. Audito metu taip pat konstatuota, kad Įmonės vidaus taisyklėse yra nustatytos pagrindinės dovanų ir paslaugų priėmimo nuostatos, tačiau nustatytas nesavalaikis Įmonės darbuotojų supažindinimas su Įmonės vidaus taisyklėmis (dėl žmogiškųjų išteklių trūkumo).

3. VEIKLOS SRITIES VERTINIMO METU NUSTATYTI KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIAI

Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo veiklos srityje nustatyti rizikos veiksniai:

1. nenumatyta pareiga paskirtiems atsakingiems už turtą asmenims užtikrinti turto perdavimo, sunaikinimo, dingimo informacijos atsekamumą nuo aplinkybių atsiradimo momento;
2. rekomenduotinos papildomos vidaus kontrolės procedūros įvedant turtą į apskaitą.

Projektų įgyvendinimo bei priežiūros veiklos srityje nustatyti rizikos veiksniai:

1. patvirtinus projektų valdymo procesus bei pradėjus taikyti naujas projektų valdymo priemones, neatnaujinta Projektų valdymo politika;
2. nepakankamai dalijamasi patirtimi projektų valdymo srityje.

Viešųjų ir privačių interesų derinimo veiklos srityje nustatyti šie rizikos veiksniai:

1. Rengiami, tačiau dar nepatvirtinti, dovanų apskaitos bei veiksmų, gavus neteisėtą atlygį procesai.

4. SIŪLYMAI DĖL KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIŲ NEIGIAMOS ĮTAKOS PANAIKINIMO AR SUMAŽINIMO

Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingas vykdytojas	Įvykdymo terminas	Laukiamas rezultatas
1.	Numatyti pareigą paskirtiems atsakingiems už turtą asmenims užtikrinti turto perdavimo, sunaikinimo, dingimo informacijos atsekamumą nuo aplinkybių atsiradimo momento.	VĮ Lietuvos oro uostai	Nuolat	1. Įmonės vadovo įsakymu paskirtiems atsakingiems už turtą asmenims numatyta pareiga kaupti informaciją apie turto perdavimo, dingimo, sunaikinimo faktą; 2. savalaikiai gauta informacija apie turto dingimą, sunaikinimą ir pan.
2.	Numatyti papildomas vidaus kontrolės procedūras įvedant turtą į apskaitą.	VĮ Lietuvos oro uostai	Nuolat	Numatytos ir vykdomos papildomos vidaus kontrolės priemonės.
3.	Atnaujinti Projektų valdymo politiką arba jos nuostatas perkelti į tvirtinamus Projektų valdymo procesus.	VĮ Lietuvos oro uostai	Iki 2021-12-01	Reglamentuotos aktualios priemonės projektų valdymo srityje.
4.	Organizuoti periodinius projektų įgyvendinimo aptarimus.	VĮ Lietuvos oro uostai	Nuolat	Vykdomas periodinis projektų vadovų supažindinimas su „geraisiais“ ir „blogaisiais“ projektų įgyvendinimo pavyzdžiais.
5.	Organizuoti mokymus darbuotojams juos supažindinant su patvirtintais dovanų apskaitos bei veiksmų, gavus neteisėtą atlygį procesais.	VĮ Lietuvos oro uostai	Iki 2021-01-01 Vėliau periodiškai	Tinkama dovanų gautų pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas bei reprezentacinių dovanų apskaita ir aiškus veiksmų, gavus neteisėtą atlygį procesas.